

CORS 2011-2012

# avaloracion diagnostica educacion segondària obligatòria competència comunicatiua: aranés

Nòm e cognòms

---

Grop

---

## text 1: De Bossòst a Vilamòs

### DE BOSSÒST A VILAMÒS

En 1944, Inés, era protagonista dera novèlla, se ve embolicada ena invasión dera Val d'Aran.

Cavauquè lèu tota soleta enquias entorns d'Arròs e trobè era desviacion sense auer trobat encara a quauqu'un deth pòble. Era carretèra de Vilamòs ère, ath madeish temps, ua des mès polides qu'auia recorrut ena mia vida e era malediccion der engenhaire que la dessenhèc, quan vedies es barradi, incompdables marrècs que la torturauen. Totun, e sense arribar a èster dret en lòc, eth traçat ère bèth shinhau mès bon en darrèr tròç, tant qu'era siloeta deth pòble, còstes e còstes brodades de tets de lòses neres, se vedie tostemp en orizon en intervalles cada còp mès longui.

Abans d'arribar enes prumères cases, vedí qu'era placa damb eth nòm deth pòble hège a veir encara era joata e es flèches qu'es soldats tostemp eliminauen, caperant o doblant eth metau, tan lèu qu'auien detengut as guàrdies civius, mès dilhèu non auien agut encara eth temps, non èren encara es dues dera tarde. Eth lòc a on auia baishat dera montura eth darrèr viatge tà que *Lauro* se posèsse e beuesse aigua, non deuie cap èster a mès de tres quilomètres e decidí deishar-lo aqui, entà caperar aqueth simbèu damb eth remau e trobar-lo facilament en tornar. Alavetz, per segon còp en un maitin, escotè eth silenci, e aqueth son me hec quauquarren.

Era mia audida non poguèc percéber cap de tapatge, votzes, passi, eth resson de cap èste viu, persona o bèstia, apròp o luenh de jo, en aqueth pòble a on toti es contravents èren barradi, es pòrtes clauades, es cans amagadi laguens d'amples parets de cases qu'auries dit qu'èren desabitades se non auesse estat peth hum que gessie pes humenèges. Comencè a pujar ua còsta, ben a plaser, e m'espantèc per sorpresa eth bram d'un saumet, un brut agut, tres còps repetit, que me provoquèc ua inquietud tan instantanèa com eth son d'ua alarma. Eth campanau dera glèisa romanica, armoniós e elegant, ben dret, preciós, se diboishauè dessús dera irregular siloeta des tets de lòsa com era soleta referéncia possibla. En Bossòst, era plaça a on ère era parròquia ère eth solet lòc d'un corròp de cases, un miracle d'equilibri dessús d'un terren tan arribent com ua montanha russa, e eth perfil de Vilamòs non ère cap diferent, totun non siguèc de bon arribar ena glèisa.

—Tà on va? —un caporau apostat en ua cantoada virèc era arma contra jo—. Vau mès que se'n vage tà casa. Aué ei dangerós de córrer per ací.

—Jo non sò cap d'aguest pòble —li responí ath temps que vedia a d'auti òmes, d'auti fusilhs distribuïdi per tot eth carrèr—. Pugi de Bossòst, dera casèrna generau. Me cau parlar damb eth capitan Galán.

—Ara non. Non vos pogui deishar passar.

M'apropè ada eth tà descorbir que, maugrat era sua corpulència, ère massa joen entà auer estat ena guèrra massa temps. Auie un cap enorme, es celhes, es pometes, es barres dera cara ben marcades, e dessús d'un accent deth nòrd, un lèu lèu imperceptible ton francés, semblant ath qu'auia detectat ja en d'auti soldats de vint ans, com el Bocas, o Romesco, que non èren conscients dera ibrida natura de sues us, era cantarèlla finessa qu'aprimaue era fin de cada mot que prononciauen. Encara non sabia que li didien el Tarugo mès, descompdant era ambigüetat deth sòn accent, damb aqueth cabarniàs e aqueth còs, lèu harie pòur. Totun, encara deuie èster acostumat a creir a sa mair.

—Tiòc, l'è de veir —e li parlè tota seriosa entà insistir en un ton solemne, un shinhau maternau—, ei urgent de vertat. Er exercit ja a arribat. Ara arme ath Somaten enes pòbles des entorns. Eth coronèu ja ac sap. Eth capitan ac a de saber tanben.

# text 1: De Bossòst a Vilamòs

**1** Es soldats non auien trèt era joata e es flèches dera placa deth pòble probablemente per...

- a. pòur as guàrdies civius.
- b. es ordes deth coronèu.
- c. manca de temps.
- d. non se sap.

0-1

**2** Era soleta senhau de qu'eth pòble ère abitat ère:

- a. Eth lairet des cans.
- b. Eth hum des humenèges.
- c. Es crits des mainatges.
- d. Es rodères des cars.

0-1

**3** Eth caporau non podie hèr guaire temps qu'ère en guèrra perque ère...

- a. corpulent.
- b. francés.
- c. ben petit.
- d. ben joen.

0-1

**4** ¿Perqué eth caporau harie lèu pòur?

.....

.....

0-1

**5** Ditz s'es frases següentes son vertadèras (**V**) o fausses (**F**).

- |   | <b>V</b>                 | <b>F</b>                 |
|---|--------------------------|--------------------------|
| a. Era carretèra de Vilamòs ère polida, mès damb massa marrècs. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| b. Era carretèra de Vilamòs èra dreita en darrèr tròç.          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| c. Lauro ère un amic dera narradora.                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| d. En Vilamòs sonque s'entenien lairets de cans.                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

0-1

0-1

0-1

0-1

**6** Eth solet lòc planèr en Bossòst e Vilamòs ère...

- a. eth carrèr major.
- b. era part modèrna.
- c. era plaça dera glèisa.
- d. non ac ditz.

0-1

# text 1: De Bossòst a Vilamòs

**7** Era notícia qu'era protagonista vò transmèter ei era arribada de...

- a. eth capitan.
- b. eth Somaten.
- c. era guàrdia civiu.
- d. er exèrcit.

0-1

**8** Escriu ua forma verbau que pogue remplaçar a “ac a de saber” (mots soslinhadi en tèxte):

.....

0-1

**9** Eth tèxte se classifique com:

- a. Teatrau.
- b. Dramatic.
- c. Narratiu.
- d. Poetic.

0-1

**10** ¿Quina d'aguestes caracteristiques correspon ara personalitat d'Inés?

- a. Prudenta.
- b. Atrevida.
- c. Maniatica.
- d. Agressiua.

0-1

**11** Plaça es dues virgules que cau en aquesta frasa:

Inés espantada per aquerò qu'auie vist anèc a cridar ath coronèu.

0-1

## text 2: Crocodils enes cloaques

### CROCODILS ENES CLOAQUES

Non ac discutís lèu arrés: enes cloaques des granes viles i a caimans e crocodils. Aguesta creença se base enes imprudents gusti des toristes que viatgen tà païsi exotics. Mès d'un torne damb bèsties tropicaus ben petites. Eth problèma arribe quan aguesti crocodils comencen a créisher e ja non caben enes gàbies e peishères. E alavetz, es sòns proprietari decidissen des-hè-se'n lançant-les enes esgòts dera vila. E un còp aqui se van hènt gròssi...

Aguesta istòria acostume a passar en Nòva York, encara que tanben se coneishen notícies semblantes en París, Londres o Madrid. Totun, eth testimòni qu'apareishec en 1959 en un libre de Robert Daley solidifiquèc era creença. En aquera òbra, *Un mundo debajo de la ciudad*, un trabajador des cloaques, condaue auer vist caimans enes ans 30. Des d'alavetz, apenes se questionèc eth contengut d'aguesta istòria. Eth problèma ei qu'aqueth trabajador des cloaques... jamès existic.

Revisant es archius de diaris com eth *The New York Times* se tròben notícies que semble que servi- ren entà insertar ena societat aguestess credences. Ja en 1927 s'informèc dera tròba d'un crocodil que s'auie podut escapar d'un zoo. Dus ans despús semble que se'n trobèc un aute, non pas enes cloaques, senon en jardin d'ua casa. En 1932, dus mainatges ne trobèren un de mòrt en arriu Bronx, encara que semble qu'ère ua farça. En 1937 uns passagèrs assegurèren auer vist un crocodil laguens deth hilat de mètro... Jamès se podedc confirmar aquest testimòni. Ne aquest ne eth de cap aute cas.



Era aparicion deth nomentat libre en 1959 hec qu'era istòria siguesse coneishuda. Er ahèr arribèc a un punt que, en 1981, era renomada seria televisiva "Canción triste de Hill Street" arribèc a tractar eth tèma en un de sòns capítols. E era pellicula *Alligator*, de Lewis Teaghe, conde que s'estravièc un dangerós crocodil de dètz mètres de longada pes cloaques dera vila de Chicago.

Era legenda arribèc en Madrid en noveme de 1988. Dus jardinèrs deth parc Juan Carlos I assegurèren auer vist una bestiòla enes aigües der estanh. Evidentment, bèra causa vederen, mès siguec era legenda sus es crocodils enes granes ciutats era que dèc forma e interpretacion ara sua vision. S'organizèc ua cèrca deth crocodril, que s'abandonèc dempús de quauqui dies d'esfòrci infructuosi.

Es scientifics asseguren qu'ei biologicament impossible que poguen existir crocodils enes cloaques d'ua grana vila. E ei qu'era preséncia enes aigües residuaus de bactèries com era *Salmonella* harien impossible que poguessen víuer aqui mès de quauqua setmana sense emmalautir-se e morir. A mès cap de crocodil poderie suportar es condicions climatiques as quaus s'enfrentarie en entorns tan ostils.

Totun, de tant en quan, aquestes istòries tornen a gèsser... Mès tostemp, e sense excepcion, son legendes urbanes.

Bruno Cardeñosa, *Mentiras populares* (Tèxte adaptat)

## text 2: Crocodils enes cloaques

**1** Se ditz qu'es crocodrils que son enes cloaques...

- a. s'an escapat d'un circ.
- b. an estat abandonadi pes sòns proprietari.
- c. son d'origina desconeishuda.
- d. son producte d'ua mutacion genetica.

0-1

**2** En quina d'aguestes ciutats NON se parle d'istòries de crocodils?

- a. Londres
- b. Madrid
- c. París
- d. Berlin

0-1

**3** Mèrca eth mot qu'a eth madeish significat que *confirmar* (mot soslinhat en tèxte):

- a. conformar
- b. verificar
- c. firmar
- d. configurar

0-1

**4** Es declaracions deth trabalhador des cloaques èren...

- a. exagerades.
- b. inventades.
- c. confuses.
- d. erronèes.

0-1

**5** Era pellicula basada enes istòries sus crocodils se situe en...

- a. Nòva York.
- b. er arriu Bronx.
- c. Hill Street.
- d. Chicago.

0-1

**6** Mèrca eth mot qu'a eth madeish significat que *infructuosi* (mot soslinhat en tèxte):

- a. insatisfactòris
- b. fructifèrs
- c. fraudulents
- d. inutills

0-1

## text 2: Crocodils enes cloaques

**7** Perqué es crocodils non pòden víuer enes cloaques? Ditz dues rasons basades en tèxte.

.....  
.....

0-1

**8** Es istòries sus crocodils enes cloaques son...

- a. fictives.
- b. autentiques.
- c. reaus.
- d. vertadères.

0-1

**9** Des istòries de crocodils enes cloaques, son fausses...

- a. quauques ues.
- b. era majoria.
- c. totes.
- d. lèu totes.

0-1

**10** Ditz s'aguestes afirmacions son vertadères (**V**) o fausses (**F**)

- |  | <b>V</b>                 | <b>F</b>                 |
|--|--------------------------|--------------------------|
| a. Es scientifics diden qu'ei possible qu'es crocodils viuen enes cloaques.  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| b. <i>Un mundo debajo de la ciudad</i> ei ua pellicula sus crocodils urbans. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| c. Era istòria deth crocodil apareish en ua seria televisiva.                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| d. Ei provat que se vedec un crocodil en mètro de Nòva York.                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

0-1

0-1

0-1

0-1

**11** Ua legenda urbana ei:

- a. Ua narracion de tèma fantastic.
- b. Un relat d'un cas vertadèr.
- c. Un relat d'un cas faus.
- d. Un relat que passe en ua vila.

0-1

# Expression escrita

## REDACCION

Escriu entre 10 e 15 línies. Se n'escriues mens de 10, non se te corregirà era redaccion e se veirà afectada era tua puntuacion.

Te recomanam que seguisques aquest procediment:

1. Planificacion, esquèma des idies que desvoloparàs.
2. Prumèra version dera redaccion.
3. Revision, correccion e version definitiva.

**TÈMA:** Explica bèra legenda urbana o bèra faussa istòria que coneishes.

0-1-2  
-3-4



R

0-1-2  
-3-4



S

0-1-2  
-3-4



L

0-1-2  
-3-4



O

0-1-2  
-3-4



M

0-1



P

*Fòrça gràcies pera tua collaboracion*